ارزیابی فعالیت اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارتش با تکمیل فرم خود ارزیابی و پایش مستمر

دکتر ایرج میرزائی دیزگاه، دکتر شاهرخ فرزام پور، دکتر کامران آزما، دکتر بابک شکارچی، *دکتر علیرضا خوشدل، دکتر فائزه دهقان، دکتر لیلا فولادوند، دکتر محمد نصر دادرس

محل اجرای فرآیند: دانشکده پزشکی
گروه فرآیندی: ارزیابی اعضای هیأت علمی
تاریخ اجرا: از مهر ۱۳۸۸

هدف کلی

آگاهی اعضا هیات علمی از فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی برای ایجاد انگیزه جهت ارتقا سطح علمی دانشگاه و ثبت مستمر فعالیت‌ها

اهداف اختصاصی

۱ـ انسجام بخشیدن به فعالیت‌های اعضا هیات علمی
۲ـ مانیتورینگ روند رشد و میزان توانمندی اعضا هیات علمی
۳ـ ارتقاء انگیزه در اعضا هیات علمی
۴ـ تسهیل در ارتقا مدارج علمی
۵ـ تسهیل در ارزیابی سالیانه توسط دانشکده در راستای اتخاذ تصمیمات مناسب
۶ـ بهره برداری در راستای ارزیابی گروه‌های آموزشی و دانشکده،
۷ـ دسترسی به نقاط قوت و ضعف اعضا هیات علمی جهت نیازسنجی برنامه‌های توانمند سازی
۸ـ برنامه‌ریزی جهت رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت
۹ـ بهره‌برداری در تدوین برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت
۱۰ـ آگاهی اعضا هیات علمی از میزان فعالیت خود

مقدمه

یکی از مشکلات مهم در دانشگاههای در حال رشد کشور طولانی شدن توقف در یک مرتبه علمی و عدم احراز شرایط ارتقاء است که هم ناشی از بی انگیزگی اساتید و هم تاثیر پذیر از رویکرد منعطف این دانشگاهها برای حفظ اعضای هیئت علمی است. به علاوه ارائه فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی به صورت انفرادی و پراکنده به بخش‌های مختلف دانشکده و دانشگاه توسط اعضای هیئت علمی، علاوه بر وقت گیر بودن ممکن است باعث ازقلم افتادن یا نادیده گرفتن بعضی از فعالیت‌ها شود. از طرف دیگر اگر مدرسین بازخورد به موقع از فعالیتهای خود نداشته باشند ممکن است در تنظیم برنامه و تکمیل الزامات ارتقاء دچار کاستی شوند. همچنین پایش مستمر این فعالیتها نقاط ضعف و قوت اساتید را بازتاب داده و به نیاز سنجی برنامه‌های توانمند سازی دانشگاه و یا تسهیلات و تمهیدات مناسب برای اعضای هیئت علمی کمک میکند. به منظور ساماندهی به این امر باید ملاکها و معیارها و رسالت هر دانشگاهی را در تدوین فرآیند ارزشیابی مد نظر قرار داد. مثلاً از آن جایی که رسالت دانشگاه علوم پزشکی ارتش با دانشگاه‌های دیگر تفاوت دارد لازم است فعالیت اساتید این دانشگاه در راستای رسالت آن باشد.

* نویسنده مسئول و ارائه دهنده

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

بررسی‌های انجام شده از سوی دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده نشان داد که میزان اطلاع اعضای هیئت علمی از ملاکهای ارتقاء با سرعت ارتقاء آنها رابطه دارد. همچنین آسیب شناسی مکانیسم ارتقاء دلایل چندی را به عنوان عوامل موثر نشان داد: اول این که اعضای هیئت علمی نمی‌دانستند بسیاری از فعالیت‌هایی که انجام داده بودند دارای امتیاز بوده و لذا آن‌ها را ارائه نمی‌دادند و فراموش می‌شد. ثانیاً میزان فعالیت آموزشی در پایان هر نیمسال معمولا به اعضای هیئت علمی منعکس نمی‌شد و در نتیجه میزان فعالیت‌های آموزشی مخصوصاً مشترک مشخص نمی‌شد. ثالثاً مدیران گروهها در ارزیابی فعالیت‌های اعضای هیئت علمی خود نقش چندانی نداشتند و از آن‌ها بی اطلاع بودند. چهارم این که ثبت فعالیت‌ها انسجام نداشت و و به صورت متفرق ثبت و یا گواهی می‌شد. پنجم این که اعضای هیئت علمی گاهی نمی‌دانستند که آیا مدارک خود را تحویل داده‌اند و یا نه. ششم این که چون امتیازات کسب شده معمولا در زمان ارتقا بررسی می‌شد و هر سال برای تمام اعضا محاسبه نمی‌گردید لذا به موقع به اعضای هیئت علمی منعکس نمی‌شد و در نتیجه چون از زمان کسب امتیاز گذشته بود و به یاد نداشتند و نمی‌توانستند به نتایج اعتراض داشته باشند. و هفتم این که از مفاد آئین نامه ارتقا اطلاع کافی نداشتند و لذا نمی‌توانستند فعالیت‌های خود را در جهت ارتقا مدیریت کنند. و در نهایت ملاک‌های لازم جهت ارتقاء با بقیه موارد متفاوت بود. لذا دانشگاه علوم پزشکی ارتش ضمن تشکیل "مدیریت امور هیئت علمی" فرآیند خودارزیابی را به اجرا در آورد.

روش اجرا

بر اساس آئین نامه ارتقای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و بر اساس اهداف و رسالت دانشگاه علوم پزشکی ارتش، فرم فعالیت اعضای هیأت علمی در سه ماده آموزشی، پژوهشی و اجرایی تنظیم و تمام بندهای آئین نامه ارتقاء و همچنین موارد خاص دانشگاه علوم پزشکی ارتش در آن گنجانده شد. برخی از فعالیت‌ها، ممکن است به طور واضح در آئین نامه ارتقا وجود نداشته باشد و در فرم وارد نشده باشد. در قسمت " دیگر فعالیت‌ها " فرم تهیه شده آورده شده که اعضای هیئت علمی نوع فعالیت را مشخص می‌کنند. به هر فعالیت کد ویژه و به هر عضو کد عضویت اختصاص یافته و مرکز پیام گیر SMS دانشگاه به این منظور تنظیم شد. هر عضو هیئت علمی باید فعالیت خود را به صورت (کد فعالیت * کد عضویت* تاریخ) به مرکز پیام گیر SMS ارسال کند. به علاوه هیئت علمی در فرم تهیه شده، در ستون ویژه فعالیت خود را نوشته و در اواخر شهریور و اسفند در دو نوبت به همراه مستندات به مدیر گروه مربوطه برای تأئید و ارسال به دایره هیئت علمی دانشکده تحویل می‌دهد و مدیر گروه در ستون دیگر نظر خود را اعلام می‌نماید. در دایره هیئت علمی فرم ارزیابی شده و امتیازات کسب شده استخراج و به ذینفع و مسئولین مربوطه ارسال می‌گردد. موارد فوق بین دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده، EDC دانشگاه و مدیریت هیئت علمی به صورت Shared file نگهداری و بهره‌برداری شده و پس از حصول امتیاز لازم برای ارتقاء به وزارت بهداشت منعکس خواهد شد. در فاز اول این فرم به صورت آزمایشی در دانشکده پزشکی اجرا می‌شود و پس از مشخص شدن نقاط ضعف و قوت آن، بازنگری و سپس به صورت کاملاً الکترونیک در خواهد آمد. بدین ترتیب سیستم پیامهای ارسالی از هیئت علمی را به صورت خودکار امتیاز دهی می‌کند که پس از تایید مدیر گروه تغییر رنگ پیدا میکند و وقتی به ۹۰٪ امتیاز لازم برای ارتقا رسید alarm فعال می‌شود تا توسط کارشناس ممیزی بررسی و رفع اشکال شود.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری

فرم تهیه شده در مهرماه ۸۸ برای کلیه اساتید دانشکده پزشکی ارسال گردید و مقرر گردید که فرم تکمیل شده به تأئید مدیر

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

گروه برسد و سپس همراه مستندات به دایره هیئت علمی دانشکده ارسال گردد. تعداد اندکی از اساتید فرم را در موعد مقرر تکمیل کردند و تعداد فرم‌هایی که به طور صحیح پر شده بود بسیار اندک بود ارزیابی‌ها نشان داد که اکثر اساتید آگاهی کامل از مقررات آئین نامه (حیطه آموزشی، پژوهشی و اجرایی) ارتقا ندارند و لذا در تکمیل فرم دچار مشکل شده‌اند.لذا یک کارگاه آشنایی با امتیازات ارتقاء برگزار و پس از اطلاع رسانی مجدد، فرمها دوباره در گروههای آموزشی مورد بحث قرار گرفت و اصلاحات مورد نظر به EDO ارسال شد. محتوای فرم اصلاح شد و در سامانه الکترونیک قرار گرفت. هم اکنون تنظیم سامانه با پیام گیر SMS در حال اجراست و از تابستان امسال بهره برداری می‌شود.

ارائه این طرح نه تنها به افزایش آگاهی اساتید در مورد بندهای مختلف مواد سه گانه ارتقا کمک می کند و باعث ایجاد انگیزه در جهت کسب امتیازات بندهای مختلف می‌شود بلکه با بازخورد و مانیتورینگ به موقع متوجه کمبود امتیازات خود می‌شوند. همچنین بر اساس نتایج ارزیابی مسئولین دانشکده و دانشگاه می‌توانند از trend فعالیت اعضای هیأت علمی آگاه شده و تصمیمات و مداخلات مناسب را اتخاذ نمایند. با این روش ابعاد مختلف فعالیت اعضای هیئت علمی مشخص‌تر شده و با ایجاد تنوع روشهای کسب امتیازات جهت ارتقاء، می‌توان انگیزه آن‌ها را برای ارتقای سطح علمی دانشگاه افزایش داد. از دیدگاه مدیریتی نیز این روش تمرکز اطلاعات و عدم تمرکز در اجرا را میسر می‌سازد و روند رشد و ارتقاء اعضای هیئت علمی را تسریع می‌کند.

سطح اثرگذاری: دانشکده و دانشگاه

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

دوره ارزیابی نیمسال..... سال تحصیلی ---- ۱۳

نام و نام خانوادگی عضو هیات علمی مرتبه علمی گروه آموزشی

۱. فعالیت‌های آموزشی (ماده ۱)

الف کیفیت تدریس	نمره از ۲۰	مقام تأئید کننده- امضا

ب- کمیت تدریس

ب-۱ تدریس واحدهای درسی نظری و عملی (ساعت)

مقطع تحصیلی	اطلاعات شما				تأئید شده				مقام تأئید کننده امضا
	نظری		عملی		نظری		عملی		
	قدیمی	جدید	قدیمی	جدید	قدیمی	جدید	قدیمی	جدید	
دکتری عمومی (واحد)									
کارشناسی و کاردانی (واحد)									
دکتری تخصصی، فلوشیپ (واحد)									
کارشناسی ارشد (واحد)									
تهیه مواد آموزشی و کمک آموزشی نظیر پاورپوینت (جلسه)									
تهیه طرح درس (موضوع = جلسه)									
فعالیت در EDO و EDC (ساعت)									
دیگر فعالیت ها									
آماده سازی برای کار عملی (ساعت)									

ب-۲-۱ آموزش‌های درون بخشی گروه‌های علوم پایه (غیر از واحدهای موظفی درسی) مخصوص گروه‌های علوم پایه

نوع فعالیت	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
کلاس برای دانشجویان علوم پایه دکتری حرفه ای (ساعت)			
کلاس برای دانشجویان کارشناسی و کاردانی (ساعت)			
کلاس برای دانشجویان کارشناسی ارشد و PhD (ساعت)			
ژورنال کلاب (ساعت)			
اداره سمینار (موضوع)			
جلسات مرور منابع درسی و آمادگی آزمون (ساعت)			
جلسات رفع اشکال خارج از ساعت درسی (ساعت)			
دیگر فعالیت ها			

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

ب ۲-۲ آموزش‌های بالینی مخصوص گروه‌های بالینی

نوع فعالیت	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
آموزش سرپایی و درمانگاه (ساعت) به شرط حضور دانشجو			
راند در بخش بیمارن بستری(ساعت) به شرط حضور دانشجو			
اتاق عمل (ساعت) به شرط حضور دانشجو			
کنفرانس پزشکی (موضوع)			
اداره برنامه آموزشی: گزارش صبحگاهی، ژورنال کلاب، گراند راند (جلسه)			
اداره سمینار (موضوع)			
کشیک شب (شب)			
تهیه و پیاده سازی logbook			
دیگر فعالیت ها			

ج- طراحی یا راه‌اندازی آزمایشگاه یا کارگاه (به شرط موجود نبودن در واحد مربوطه)

	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
آزمایشگاه آموزشی (مورد)			
آزمایشگاه یا set up پژوهشی (مورد)			
مراکز آموزش مهارت ها (مورد)			
بخش آموزشی (مورد)			
رشته تحصیلی جدید (مورد)			
دیگر فعالیت ها			

د- پایان نامه‌ها (یک بار و در زمان پایان جلسه دفاع ثبت شود.)

فعالیت	اطلاعات شما		تأئید شده		مقام تأئید کننده- امضا
	راهنمایی	مشاوره	راهنمایی	مشاوره	
پایان نامه دانشجویان عمومی دکتری حرفه ای (مورد)					
پایان نامه دستیاران (مورد)					
پایان نامه دانشجویان کارشناسی ارشد (مورد)					
پایان نامه دانشجویان PhD (مورد)					
طرح های تحقیقاتی نخبگان معرفی شده					

ه - جوایز آموزشی و پژوهشی

	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
دانشگاهی			
کشوری			
بین المللی			

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

و- دانش پژوهی آموزشی

با تأئید EDC دانشگاه (به شرط ۱. به کارگیری در داخل یا خارج دانشگاه یا ۲. انتشار نتایج در همایش‌های علمی به صورت سخنرانی و یا پوستر یا ۳. دعوت برای ارائه مشاوره یا داوری یا ۴. دریافت جوایز آموزشی (دانشگاه یا کشوری))

فعالیت	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
ارائه (تدوین) و پیاده سازی طرح دوره (course plan) (مورد)			
بازنگری و پیاده سازی طرح دوره (course plan) (مورد)			
ارائه (تدوین) و پیاده سازی برنامه آموزشی رشته تحصیلی (کوریکولوم) (مورد)			
بازنگری و پیاده سازی برنامه آموزشی رشته تحصیلی (کوریکولوم) (مورد)			
پیاده سازی روش های نوین آموزشی مثل آموزش تلفیقی، CPC،PBL(مورد)			
طراحی و پیاده سازی روش های نوین ارزیابی فراگیران (مورد)			
طراحی و پیاده سازی روش های نوین ارزیابی اعضای هیآت علمی (مورد)			
طراحی و پیاده سازی روش های نوین ارزیابی دوره های آموزشی (مورد)			
پیاده سازی استانداردهای پایه پزشکی (ساعت)			
ارزیابی درونی گروه (ساعت)			
پژوهش در آموزش			
دیگر فعالیت ها			

ز- فرصت‌های مطالعاتی

اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
داخل کشور (ماه)		
خارج کشور (ماه)		

۲- فعالیت‌های تحقیقاتی و نوع آوری (ماده ۲)

الف- مقالات (بعد از چاپ و یا نمایه شدن در سایت‌های مربوطه)

فعالیت	اطلاعات شما		تأئید شده		مقام تأئید کننده- امضا
	لاتین	فارسی	لاتین	فارسی	
مقالات تحقیقی اصیل					
گزارش موارد نادر					
مقالات مروری					
مقالات متا آنالیز					
مقالات متفرقه نظیر نامه به سردبیر، short communication, commentaries					
مقالات الکترونیک					
دیگر مقالات					

ب- خلاصه مقالات (چاپ شده درمجله، کتابچه کنگره، لوح فشرده، منابع الکترونیکی معتبر)

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

فعالیت	اطلاعات شما		تأئید شده		مقام تأئید کننده- امضا
	لاتین	فارسی	لاتین	فارسی	
خلاصه مقاله (پوستر،سخنرانی)					
مقاله تحلیلی کامل					

ج- کتاب	اطلاعات شما		تأئید شده		مقام تأئید کننده- امضا
	چاپ اول	تجدید چاپ	چاپ اول	تجدید چاپ	
تألیف کتاب					
ترجمه کتاب					

د- نوآوری

فعالیت	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
طراحی سیستم ها و روش ها و خدمات جدید در جهت حل معضلات آموزشی- پژوهشی - بهداشتی و درمانی در سطح کشور و یا در سطح نیروهای مسلح (مورد)			
طراحی سیستم‌ها و روش‌ها و خدمات جدید در جهت حل معضلات آموزشی- پژوهشی - بهداشتی و درمانی در سطح منطقه تحت پوشش دانشگاه (مورد)			
اختراع و اکتشاف ثبت شده داخل و خارج کشور (مورد)			
فعالیت‌های جدید پزشکی مانند اجرای روش‌های تشخیصی-درمانی نوین (مورد)			
مدل سازی وسایل پزشکی و آزمایشگاهی و ساخت قطعه (مورد)			
تولید مواد برای آزمایشات پزشکی و تولیدات دارویی جدید (مورد)			
تدوین راهنمای طبابت بالینی کشور و نیروهای مسلح (مورد)			
دیگر فعالیت‌ها			

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]

۳- خدمات اجرایی

فعالیت	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
فعالیت در کمیته ها و شوراهای رسمی وزارتخانه (مثل طرح سوال) (ساعت)			
ریاست دانشگاه، ریاست بهداشت ودرمان، معاون دانشگاه، ریاست دانشکده، ریاست پژوهشکده، ریاست بیمارستان، ریاست EDC، معاون دانشکده، ریاست مراکز پژوهشی، مشاور ریاست دانشگاه، مدیر گروه آموزشی، معاون بیمارستان، ریاست بخش، ریاست آزمایشگاه، ریاست درمانگاه، معاون آموزشی بخش‌ها و گروه‌ها، دیگرمدیریت‌ها، استاد راهنما و یا استاد مشاور آموزشی (ماه)، دیگر فعالیت‌ها			
عضویت فعال در هیأت مدیره انجمن‌های علمی-تخصصی (سال)			
عضو هیأت تحریریه مجله در سال (مورد)			
سردبیر مجله در سال (مورد)			
انجام پروژه کاربردی مربوط به عواقب جنگ تحمیلی (ساعت)			
داوری طرح‌ها(ساعت)			
داوری پایان نامه (ساعت)			
داوری مقاله (ساعت)			
ویراستاری علمی، ادبی و هنری کتاب (ساعت)			
عضویت و شرکت در شوراها و کمیته‌های دانشگاه، دانشکده، بیمارستان و گروه‌های آموزشی (ساعت)			
ارزشیابی آموزشی و پژوهشی (مانند تحلیل و ارزیابی آزمون و....) (ساعت)			
مدیریت دوره‌هاو برنامه‌های آموزشی و پژوهشی(ساعت)			
همکاری در ایجاد مراکز تحقیقاتی (ساعت)			
همکاری علمی، پزشکی و فنی با نهادها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی (ساعت)			
همکاری مؤثر در امور فرهنگی و تربیتی (با تأئید معاونت دانشجویی و فرهنگی) (ساعت)			
شرکت در کارگاه، همایش، سمینار، کنگره‌های آموزشی و پژوهشی (مورد- ساعت- امتیاز)			
تدریس در کارگاه، سمینار و یا همایش آموزشی و پژوهشی (ساعت)			
رئیس و یا دبیر اجرایی کارگاه، همایش و یا کنگره‌های آموزشی و پژوهشی (مورد)			
دیگر فعالیت‌ها			

طرح‌های تحقیقاتی	اطلاعات شما	تأئید شده	مقام تأئید کننده- امضا
مجری طرح تحقیقاتی (مورد)			
همکار طرح تحقیقاتی (مورد)			

[Downloaded from nama.ajaums.ac.ir on 2026-11-06]